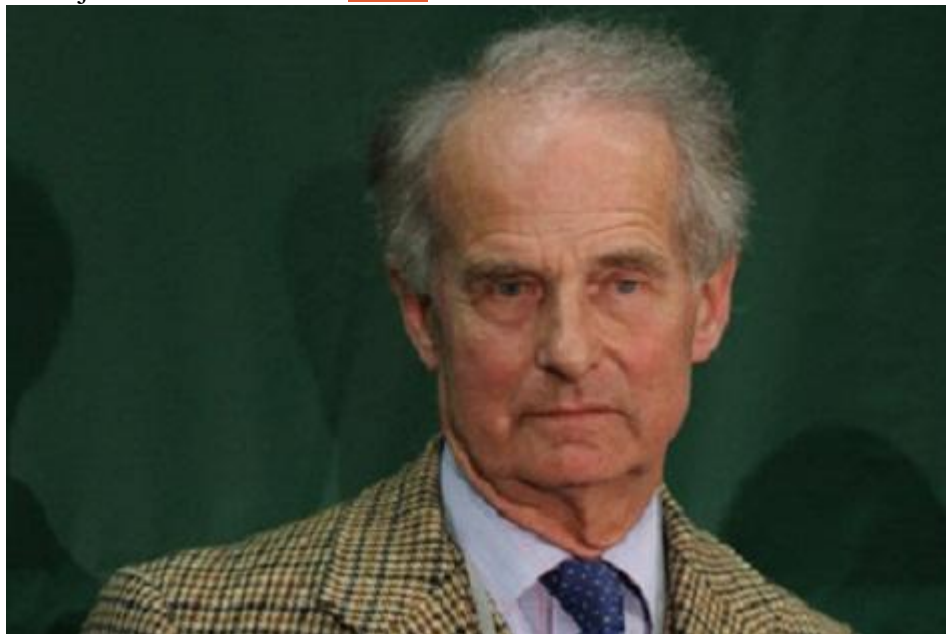

DANAS U ZAGREBU! POVIJESNO OTKRIĆE GROFA TOLSTOJA – ‘Znam tko je naredio da se Hrvati na Bleiburgu moraju izručiti partizanima. Imam za to i dokaz’

Ponedjeljak, 11 Svibanj 2015

Autor: [admin](#)

TOLSTOJ U ZAGREBU *Bleiburg i Križni put Nikolaj Tolstoj vidi isključivo kao masakr nad nevinim civilima. “Bleiburg nema veze s ustašama i ratnim kriminalcima, to su gluposti. Kako djeca mogu biti ratni zločinci?...”*

Nikolaj Tolstoj (80), ruski grof i engleski povjesničar, koji je posljednjih 30 godina života posvetio istraživanju Križnog puta i razloga zašto su Britanci na kraju Drugog svjetskog rata u Austriji predali Titovim partizanima stotine tisuća Hrvata, o tome i svojoj obitelji uoči dolaska u Zagreb samo za Nedjeljni govori iz svoga raskošnog doma u pokrajini Oxfordshire

Pitičaj s ruskim grofom je samo po sebi nesvakidašnji doživljaj. Ruska aristokracija, danas raštrkana po svijetu, malobrojna je ne samo zbog okrutnih povijesnih okolnosti, već prvenstveno zbog činjenice da je Carstvo stvorilo vrlo mali broj plemićkih obitelji.

DANAS PREDAVANJE U ZAGREBU: Grof Nikolai Tolstoj – “The Tragedy of Bleiburg”, u Zagrebu

U deset godina Napoleon je u Francuskoj podijelio više titula nego što je stvoreno tijekom stoljeća Ruskog Carstva. Tim skućenim, ekskluzivnim klubom ruskog plemstva kroz povijest prednjače najstarija, najpoznatija i najživopisnija od svih – obitelj Tolstoj, koja je u šest stoljeća postojanja proizvela 24 generacije i u kojima su pojedinci uživali središnju ulogu u političkom, umjetničkom i društvenom životu Rusije.

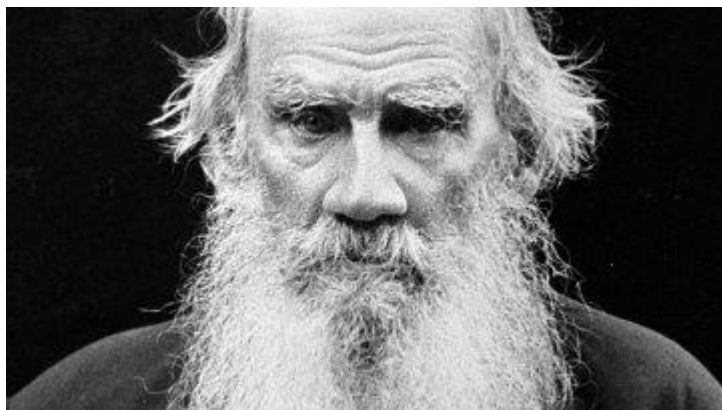
Hrabar general

Moj sugovornik grof Nikolaj Tolstoj tvrdi da mu je slavno prezime u velikoj mjeri odredilo život. Iako je rođen u Engleskoj, odgajale su ga priče o slavnim precima, ruska kultura i štovanje pravoslavne vjere. Toliko povijesti teče venama Tolstojevih da se nekako prirodno nametnulo da postane povjesničar. Danas na čelu obitelji Tolstoj, 80-godišnji grof u svom opusu knjiga jednu je posvetio svojoj obitelji. Teško je nadmašiti najpoznatijeg od njih, Lava Nikolajeviča Tolstoja, govori, no bilo je tu svakojakih genijalaca i ekscentrika, vojskovođa i generala. Prapradjed moga sugovornika Pavel Tolstoj Miloslavski bio je desna ruka posljednjega ruskog cara Nikole II. Njegov omiljeni pak Tolstoj je **Aleksandar Ivanovič Ostermann**

Tolstoj, istaknuti general koji se borio tijekom Tursko-ruskih ratova u 18. stoljeću, a osobito proslavio u bitkama protiv Napoleona.

“On je bio vrlo hrabar general, ali istovremeno je bio ekscentričan lik. Nikuda nije odlazio bez svojih kućnih ljubimaca – tri medvjeda”, smije se Nikolaj Tolstoj.

Iako u njegovim govorima grofa Tolstoja dominira kristalni ton britanskih visokih klasa, njegovo lice je nepogrešivo slavensko, s dubokim plavim pogledom i istaknutim obrazima. Nalazimo se duboko u idili engleskih brežuljaka, u pokrajini Oxfordshire, u domu Tolstojevih, šarmantnoj kući s velikim prostorijama koja šapat povijesti i arhitektonskih priča. Prostorije su uređene u naglašeno engleskom stilu, s pastelnim tapetama i bucmastim jastucima i namještajem naslonjenima na prozore, s kojih se pruža zeleni pogled na sočne pašnjake i razigrane krošnje prostranog vrta Tolstojevih. Engleski interijer ipak koketira s činjenicom da je u službi obitelji Tolstoj. U jednoj od prostorija izvješena je možda najvrednija ostavština obitelji, križ Tolstojevih koji datira iz 14. stoljeća. Dok razgovaramo, prati nas strogi pogled generala Ostermanna Tolstoja s portreta uz koji se naslanja tradicionalna ruska nošnja, ostavština s ruskog imanja Tolstojevih. Engleski čaj s mlijekom grof mi servira iz porculanskog servisa iz Rusije.

Ipak, toga kišnog poslijepodneva sredinom ovog tjedna sastali smo se kako bismo razgovarali o događajima koji su se zbili daleko od Engleske, još dalje od Rusije. O događajima koji su obilježili jedno proljeće prije sedamdeset godina i već su desetljećima predmet osobito blizak njegovoj pažnji i istraživanju, a objedinjeni su u rijeku i Bleiburg.

“Moj interes za bleiburški masakr dogodio se sasvim slučajno. Osamdesetih godina objavio sam knjigu o kozacima, nakon čega me je jedan prijatelj iz Srbije pitao zašto ne pišem o tragediji koja se dogodila tamošnjim ljudima koji su izručeni Titu. Tada mi se činilo da je to ipak posao za jugoslavenske povjesničare. No u meni se ipak probudila znatiželja i kako sam počeo istaživati, otkrio sam da priča nije samo tragedija, već i veliki misterij”, govori.

Tako je počelo dugotrajno i na trenutke mukotrpno znanstveno putovanje, tijekom kojeg je naišao na mnoga zatvorena vrata, mučnina, svjedoci, ekscentrične likove, ponešto prijetnji i jedan veliki sudski proces. Kao britanskog povjesničara, grofa Tolstoja je prije svega zanimala uloga koju su Britanci imali u izručenju stotina tisuća Hrvata koje je zadesila stravična i nikada u potpunosti odgonetnuta sudbina koja se obilježava i danas, kada će moj sugovornik gostovati u Zagrebu.

“Moja pozornost je koncentrirana na događaj koji do dana današnjeg ostaje zatajen i mračan misterij; odluka britanskih vojnih zapovjednika da predaju Hrvate u pokolj nikada nije dobila zadovoljavajuće objašnjenje. To je enigma kojom se bavim više od 30 godina”, govori.

Masakr žrtava

Teme se prvi put javno dotakao u knjizi “Ministar i masakr” 1986. kojom je otvorio Pandorinu kutiju. Ono što otkriva naišlo je na burne reakcije i indirektno iniciralo tužbu Lorda Aldingtona, bivšeg vođa konzervativne stranke. U svojoj knjizi Tolstoj, naime, tvrdi da je upravo **Lord Aldington dao ključnu naredbu** koja će odrediti sudbinu kozaka te otkriva kontroverznu odluku Britanaca koja je rezultirala masakrom hrvatskih žrtava. Pošto ga je de facto prozvao ratnim zločinom te njegova djela usporedio sa zločinima nacista, Lord Adlington ga je tužio, pri čemu je Tolstoj izgubio pravnu bitku te mu je sud dodijelio kaznu od dva milijuna funti koju je Europski sud za ljudska prava kasnije povukao. Tolstoj danas komentira da je čitava stvar bila farsa i dokaz da je Ujedinjeno Kraljevstvo (bilo) u rukama aristokracije.

“Tada se pokazalo da britanski sudovi nisu tako sjajni kako smo mislili. Prilicno je indikativno da je sudac bio susjed Lorda Adlingtona i član istog privatnog golf-kluba”, govori.

Ipak, u svojoj potrazi za povijesnom istinom grof Tolstoj nije se dao smesti. Trenutno radi na novoj knjizi o Bleiburgu.

“Kada sam objavio svoju posljednju knjigu prije 25 godina ona je bila cenzurirana u Britaniji. Sve javne knjižare dobile su službenu naredbu britanske vlade da unište svoje primjerke. Osim toga, kada sam pisao i

objavio knjigu Rusija je još uvijek bila SSSR, a Jugoslavija u komunizmu, tako da nisam mogao i i u te zemlje, barem ne kao povjesni ar, kako bih proveo svoja istraživanja. Iz tog razloga, pola stvari bilo mi je nedostupno. Kada sam prvi puta išao u Bleiburg, The Times je htio napraviti intervju sa mnom u Be u, u emu nas je sprije ila austrijska policija, procijenivši da je opasno govoriti o toj temi. No na što sam više prepreka i zatvorenih vrata nailazio, to me cijela stvar više intrigirala. Odlu io sam biti uporan...i bolje tražiti”, govori.

Za razliku od 80-ih kada su doga aji bili prekriveni velom tajne i uglavnom svedeni na svjedo anstva emigracije, što je njegovo istraživanje inilo šturim i teško dokazivim, danas je u posjedu dokaza koji stavljaju novo svjetlo na doga aje tog prolje a 1945.

“Danas se naravno više nitko ne može praviti da se tragedija nije dogodila”, govori.

Fokus Tolstojevog djela u nastajanju još jednom su Britanci, odnosno razlog zbog kojeg su izru ili stotine tisu e Hrvata Titu. Grof Tolstoj nastoji nam približiti atmosferu: “Pola milijuna ljudi nastoji pobje i i predati se Britancima. Ve ina njih je prestravljena od Tita koji je ve po eo ubijati ljude. Me u njima ima nešto domobrana, ali veliku ve inu ine obi ni uplašeni civili, žene i djeca koji se nadaju da e ih Britanci zaštititi. Nadaju se da e ih se primiti u prenamijenjene logore odakle e se otisnuti u Kanadu, Australiju i Argentinu i ostale prekoceanske zemlje koje su slale pozive za radnom snagom. Britanci im obe aju da e ih poslati u Italiju. Umjesto toga, pruga je promijenjena i oni su poslani u smjeru Jugoslavije, u smrt”, govori.

Poslani mimo volje: Zašto je to Macmillan napravio?

“Važno je znati da je naredba visokog zapovjedništva Saveznika bila da se ni jedan Jugoslaven ne pošalje mimo svoje volje u Jugoslaviju. Važno je shvatiti, tako er, da vrhovno zapovjedništvo Britanije nije donijelo ovu odluku. General Alexander nije ni znao što se doga a, jer to što se doga alo bilo je protivno njegovim naredbama. Dakle, o svemu se odlu ilo u Austriji. **Ključ svega** je trenutak u kojem **britanski ministar Harold Macmillan** – kasnije premijer Ujedinjenog Kraljevstva – slije e u Klagenfurt 13. svibnja. Danas imam dokaze da je upravo on dao tajne instrukcije da se svi ti nevinu ljudi izru e Titu, o emu pišem u svojoj novoj knjizi. Jedino pitanje koje još ostaje jest **zašto je Macmillan to napravio**. Ja mogu dokazati da je to u inio, ali ne mogu dokazati zašto je to u inio”, govori.

Intuicija mu, ipak, govori: “Mislim da su ga pritislili Sovjeti. Bio je udan, neiskren ovjek. Imao je udne seksualne navike. Jedna od mogu nosti jest da je bio ucijenjen od strane Sovjeta koji su u to vrijeme podržavali Tita. To je ono što me u cijeloj pri i intrigira. Da nema tog britanskog misterija, vjerojatno bih se bavio drugim temama i više ne bih pisao o tome”, govori.

Na svom putu upoznao je niz živopisnih likova, uključu uju i jednog pravoslavnog sve enika koji je u opisanom razdoblju komunicirao s Britancima i Tolstoju potvrdio sve sumnje.

“On i ljudi sli ni njemu bili su polaskani da sam u tolikoj mjeri zainteresiran za njihovo svjedo enje, stoga su vrlo otvoreno govorili o tome što se dogodilo. On mi je tada rekao da Britancima nije izre ena laž o tome gdje vode sve te ljude, odnosno da su Britanci znali da e biti smaknuti”, govori Tolstoj.

Razgovor sa Dubaji em

Pokazuje mi snimku svog razgovora s Titovim komesarom **Simom Dubaji em** koji je sjedio nasred trga u Ko evju i izdavao zapovijedi za ubojstva tisu a ljudi.

“Vrlo je otvoreno sa mnom razgovarao. Kada bolje razmislim, možda je malo skrenuo zbog te epizode u Sloveniji. Sje am se da mi je rekao da sa mnom razgovara jer sam pravoslavac, kao i on. Rekao mi je da moram shvatiti da je u to doba on bio komunist. Da mu je Tito rekao da ubije vlastitu baku, on bi to s radoš u u inio, rekao mi je. To sumira o kakvim se ljudima radilo”, govori.

Bleiburg i Križni put Nikolaj Tolstoj vidi isklju ivo kao masakr nad nevinim civilima. “**Bleiburg nema veze s ustašama i ratnim kriminalcima, to su gluposti. Kako djeca mogu biti ratni zlo inci?** Osim toga, nitko od njih nije stavljen pred sud; da su bili ratni kriminalci, zašto im se ne bi sudilo? To je kao da su Saveznici nakon rata ubili stotine tisu a Nijemaca, samo zbog sumnje da su mogli biti uključeni u zlo ine”, poru uje. Stoga svako isticanje kontroverze vezane uz obilježavanje Bleiburga smatra neutemeljenom.

“One su ili laž ili puko neznanje. Ne postoji nijedan dokaz da je me u žrtvama bio ijedan ratni zlo inac. Ja sam to prou avao najpoznije što sam mogao i ni u jednom trenutku nisam naišao na nekoga tko je bio ratni zlo inac. Upravo zato što stvari nisu u potpunosti razriješene, ljudi danas mogu re i što god žele te se

uvjeriti u nešto, pogotovo ako ne znaju dovoljno. Kako u Rusiji, tako i u bivšoj Jugoslaviji – ljudi koji imaju simpatije prema komunizmu jednostavno ne mogu priznati da su ikada bili u krivu”.

U tjednu u kojem je obilježena godišnjica Titove smrti, grof Tolstoj vrlo je isključiv kad govori o jugoslavenskom predsjedniku.

“Tita bi se moglo usporediti s Francima, s tim da je u njegovo vrijeme Španjolska postala prosperitetna, dok Titova Jugoslavija uopće nije bila prosperitetna. Tito je bio prosperitetan sa svojom jahtom i dvorcima, ali samo on”, dodaje.

Sláže se s Kolindom

Odluku hrvatske predsjednice da ukloni bistu Josipa Broza Tita iz predsjedničkog ureda pozdravlja, jer spomenik Titu u Zagrebu jednak je nelagodnoj ideji spomenika Staljinu u Moskvi, govori. Grof Tolstoj smatra da je u Rusiji odnos prema povijesti zdraviji nego u zemljama bivše Jugoslavije. Iako stvari nisu idealne, navodi, daleko su bolje od doba SSSR-a, vremenu kada se, bez uspjeha, pokušavao suprotstaviti režimu. Nakon pada komunizma, budući da više nije prozivan kao “agent imperijalizma i reakcionarski plemić”, postao je vrlo popularan. Njegova povijesna istraživanja zaintrigirala su tadašnjeg predsjednika Jeljцина koji mu je ustupio pristup tajnim ruskim arhivima.

“Vladina limuzina vozila me po Moskvi, iz jednog ministarstva u drugo, čak sam bio i u zatvoru Lubjanka gdje su obješeni generali kozaci i dano mi je na uvid mnogo tajne dokumentacije koja je samo potvrdila da je sve što sam pisao u knjizi bilo točno”.

I dalje je gost u Rusiji – Titova obitelj se barem jednom godišnje nalazi u Jasnoj Poljani, imanju Lava Nikolajeviča Tolstoja. Poput većine Rusa, ponosan je na rusku povijest, iako nije uvijek bila blagonaklona prema njegovoj obitelji.

“Sve su nam oduzeli i ništa nam nisu vratili”, govori.

No ne žali se, tvrdi, ovako je barem siguran da je dio ostavštine na sigurnom, u muzejima. Grof Tolstoj pomno čuva izdanje britanskih novina Daily Mail iz 1920. koje pišu o desetogodišnjem djetetu koji je, zahvaljujući svojoj engleskoj dadilji, uspio pobjeći iz Rusije. Taj djetetačak bio je njegov otac. Desetljećima kasnije grof Tolstoj pronašao je njegovo ime u ruskim arhivima, na popisu plemića koje ubojstvo je nanio Trocki.

“Jako je važno da u potpunosti otkrijete svoju povijest. Ne da budete opsesivni, ali da znate istinu. Istina je jedino što je važno. Život na krivoj povijesti se u komunističkim državama koristio kako bi se manipuliralo sadašnjosti. Ne znati istinu je grozna uvreda ljudima koji su izgubili živote, ljude poput dobrih, poštenih, nevinih žrtava Bleiburga na koje prvenstveno mislim kada radim na svojoj knjizi. Moja empatija vjerojatno proizlazi iz činjenice da sam ja osobno imao sreću”.

kamenjar.info